

ALAYI BURADA

Memleket burnunda ttmt de ttmt. Kaç olduğunu saymak bile hüzün veriyordu. Yıllar geçmişti de gidemedim gidemedim diye hayıflanıyordu. Hayıflanıyordu da hayıflanıyordu. İ g, tela, sıkıntılar alıkoymutu memlekete gitmekten. Yalı ana baba, akraba, e dost, tanıdıklar. Hepsi burnunda tütüyordu. Ttyordu da tütüyordu. Hele yaşadığı yerler. Çocukluk gençlikte geçen yerler. zlemiti de zlemiti. İzin alıpta memlekete gideceği gün belli olunca heyecanlanmıtı da heyecanlanmıtı.

Gideceği günü iple çekiyordu da çekiyordu. Gündüz gece gece adeta yavalamıtı. Zamanın inadı tutmuştu. Geçmek bilmiyordu da bilmiyordu. Her akam yatağına uzandığında memleket hayali kurardı. Gezeceği yerler, göreceği akrabalar, yakınlar, e-dost.

Hepsi hepsini de görmek istiyordu. Adeta geçen zamanı geri getirip yaşamak istedi. Yaanmılıkları yeniden yeniden yaşamak istedi.

Kı olsada kanadıyla usa, memlekete bir varsa. ylesine hasret ekmese

Neler yapacaktı ki?

Dağamı çıkmayacak, hem de zirvelere? Ovalar, vadiler, yamaçlar, çay boyunca uzanan kıvrım kıvrım yollar. Gezecekti, dolaacaktı, doyacaktı. Bir am ağacının uğultusunu, ınar dibinin serinliğini, ceviz gölgesinin koyuluğunu unutmurmu? Soğuk emeden avuç avuç, kana kana doymı? Yamalara sarılan keçiler, uzaktan gelen an sesleriyle karışık köpek havlamaları, hepsini hepsini.

Ne yazık ki izini kısıydı. Bayram olsa akraba, e dost, kolu komşu, gurbettekiler bir araya gelirdi. Lakin bu mevsimde dar günde kısa izinle kim görüle, kime uğranıla, kimle hasret giderile. Yıllardır kurduğu bulumalara eremeyeceğine mi yansın, çok az insana kavuacağına mı lsn.

Kime gitse biri kalacak, Kimi görse bir görmediği daha olacak. Kimi arasa bir sormadığı çıkacak. Komuya gitse teki komşu ne olacak. Akrabalara balasa hepsini göremeyecek, arı pazara çıksa grlesiler vardı. Gönül ister. Çaresiz eli ayağına dolaır.

Kimleri zlemedi ki?

Berber mıtık'ı

Boyacıyı

Yarım demlik aycıyı

Ke başındaki fırını

Semerciyi
Parktaki aycı ırağını
Camideki hoca efendiyi
Mualimi
Ayşe gl teyzeyi
Deli Ahmet'i
Sinema biletisini
Tellakı
Kentin tellalcısını
Zabıta dayıyı
Deli kasabı
Hasan dedeyi
Kahveci Nuriyi
Kel İboyu
ekirdekiyi
Sobacıyı
Gazeteci İsmeti
Topal terziyi
Şeref beyi
Dudu ağayı
Perişan dedeyi
Canı cebindeyi
Kel Aliyi
Uyanoğlunu

Hele Hacı. Hacı onun maskotu idi. Hacıya her kes deli derdi. O behll kıl derdi. Bir gn camide yanında oturmuş ettiği duaya kulak vermişti.

Allah devlete millete zeval vermesin diyordu
Dağlara kar ok yağsın diyordu.
Mahkemeler kapansın diyordu.
Murtazanın damı yansın diyordu.

Dışarı çıktığında bir havaya baktı, bir dediklerini hatırladı. Memleket zor günlerden geçiyordu. Bu yıl kurak geçiyordu. Hak hukuk kalmamış, Haksızlık almış yürümüş, Halk Murtazanın damı derlerdi. Murtazanın damında kiralık durumunda hapishane, vardı.

Bir hacıya baktı, bir daha baktı. Kaşınan yerlerini kaşdı. Hacının bir huyu da gelir kulağa bir şeyler der uzaklaşırdı. Yine öyle oldu. Alayı bunda, alayı burada dedi ve sıvıştı.

Bak oğul dedi anası. Bu saydığın yerleri ne vakit gezeceksin. Sayıkladığın insanları, akraba, eş dostu ne hal göreceksin. Kısa gün yeter mi? Kuş olsan uçsan yapamazsın. Nasibine razı ol.

Yok, yok hepsini görmek hasbıhal etmek muradım dedi. Diretti. Ne vakit, nasıl dedi diretti anası.

Eline pabuç aldığı eski günlerin haşin ifadesi tuttu da öyle hizaya getirdi memleket delisi yavrusunu.

Ak yürekli anasının tasa doldurduğu çorbayı sünnetlerken konuştu bunları. Anasını derviş usta takım davasında şahit yazmıştı. Kadın başıyla nasıl gideceksin dedi anasına.

Yok dedi Fadik ana. Kısa günün vaktinde gelmişsin. Akrabaya git eş dost gör, çarşığı gez. Mahkemeye girer tezden dönerim.

Ana sözü tutmamak olur mu? Hele çıra gibi yandığın burnunda tüttüğü, kokusunu özlediği anayı kırmak olurmu? Sözünden çıkamadı. Çıkamadı ama bir saniye bile olsa yanında olmak istedi. İstedi de göreceği geldiği konu, komşu, eş dost, akrabayı taallukat ne olacaktı.

Hem anası dedi. Oğul mahkeme kapıları belli olmaz. Uzar da uzar. Gurbetten geldin. Vaktin daracık koridorda heba etme çık gez dolaş. Davadan sonra yalnız komasın dedi.

Anca beraber kanca beraber dedi. Ana eh dedi. Gelmişken dayını da görürsün. Onunda bu gün davası varmış. Orman davası. Bir ağaçtan rezil oldu adam.

Tamam dedi.

Haydi dedi.

Tası döşeli caddeden geçtiler bir iki hasbi halle soluklandılar. Uzaktan fırın ekmek kokusu çektiler. Uzaktan kamyonun gürültüsü kulaklarına geldi. Bir iki laf ede ede tahta merdivenli hükümet konağına girdiler. Bekçinin set bakışlarından biraz çekinerek ama susarak ve koluna girerek.

Mübaşır Hayri efendinin tok sesini duya duya. Tok sesi kesik kesik sürerken uğultu kulağı doldurmaya başladı. Gıcırtılı ara kapıdan içeri girdiler.

Aaaa kimi gördüler. Dayısı duvarın dibine çökmüş sabahı bekler gibi mübaşiri bekliyor. Şakaklarında yiyeceğinin el öpüşü, sarılışı, şaşırışı, mübaşir bekleyişini kesmedi. Hal hatıra geçmeden yanda koca Azizi gördü. Kocamış geldi. Hemen sarıldı eline odamış sakalıyla iyice kucakladı. Hayırdır dedi. Dava dedi. Bizim tarlaya göz dikti namussuz. Kim demeden

işaretle "O" dedi ona bakınca aşağı evdan Durdu efendi. Ona sarıldı. Hoş geldin dedi. Hoş beş edemedi.

Oturan teyzem değimli? Evet, o Teyze, teyzem. Başını çevirdi. Teyzesi ona kuzum dedi. Dizlerine çökerek kalkmak istedi. Kalkmasına yardımcı oldu. Ne yapıyorsun burada dedi. Hiç sorma dedi. Anan demedi mi dedi. Bizim gelinle komşu dedikodu yüzünden karakolluk oldular. Çekememezlik. Evleri başlarına yıkılır inşallah. Teyzesi peş peşe sıraladı. Sen nasılsın diyecek hali kalmadı.

Başını çevirdiğinde Mithat Usta tek başına duruyordu. Mithat Usta dedi! Başını çevirdi. Hoş gelmişsin dedi memlekete. Anamla buraya geldim. Ya sen usta. Sorma alacak verecek davası. İnsanlar nankör oldu yeğenim. Dar zamanında paraları saydım. Nankör şimdi mahkeme kapısında. Sürün.

Hacı Emmi de buradaymış dedi. Ona yöneldi. Bir iki adım kala seslenecekti. Usulca omzunu tuttu. Sarıldılar el öpmeden sonra Hacı Emmi hayırdır. Hayır, hayır Eee diyince Eeesi mi var dedi. Hacı Emmi devir bozuldu, devir. Seni buradan görmeyeli din vicdan elden gitti. Allah korkusu kalmadı. Adamın malları bostanı kuruttu çeti. Zarar ziyan ödemedi. Kavgalı davalık olduk. Bu yaşta.

Kime demeye kalmadı Nuri Efendinin tok sesiyle Avukata anlattıklarını duydu. Hemen yanına vardı. Nuri efendi sendemi buradasın? Sustular. Hoş beş ettiler. Zimmet dedi. Devletin parasını nasıl? Vezneye geç yatırmışım. Dağ taş, kır, bayır geziyorum. Üç beş kuruş üzerinde kalıyor. Müdür başıma çorap ördü. Geçmiş olsun derken ötesini diyemedi.

Yeğenim ananı gördüm. Ne zaman geldin. Döndü. Mistik emmi hala bitmedi mi davan Mistik emmi dedi. Nerde rahmetli babamdan bana, benden de evlada. Kırka dayandı. Mistik Emminin babasından kalma hisseli tarla davasını duyardı. Çocukluğunda. Halamı diyemedi. Ne diyeceğini de bilemedi.

Arkadaşı Ali geldiğini duymuş anası söylemiş gelmişte niye haberi olmamış. Özlemiş be namına gelen cümleleri peş peşe sıraladı. Cevap veremeden dinledi. Aliye Aliço derlerdi. Aliço sen burada... Bitirmeden lafı ağzından aldı. Kavga birbirimize girdik. Bir aymapusu boyladım. Şimdi dava dışarıdan. Kiminle? Kim. Çok sevdiğin Haydar. Muhtarın sıpası.

Deme diye söze başlarken Dursun geçti. Amcazadelerden Hasanın oğlu. Uzatmadan vaz geçti. Dursun dedi. Dursun döndü ayaküstü konuştular. Dursun evlenmiş, geçinmemişler. Boşanma davası. Evet dedi. Düğüne geledim gurbet işte ne deseydi. Üzüldüğü manasına gelen jestler yüzünden okundu.

Komşulardan bir grup kadın öbek olmuşlar birbirlerine laf yetiştiriyordu. Birbirlerin anlamadan konuşuyorlardı. Yanlarına vardı. Hatır sordu. Bir ikisi alakalandı. Sizin ne işiniz var dedi. Bilmez misin beş bacıyız beşimizi de mirastan mahrum etti. Kim dedi boynu devrilenice dedi üçü, dördü birden erkek kardeşlerinden dertlendiğini anlaşıldı.

Bundan sonra getirmeden sorayım dedi. Sırt sırta geldiler Yahya dayı ile. Hayırdır dedi. Dışarıda görsem tanımazdım dedi. Sen yıpranmamışsın dayı diyince şu mahkeme kapısı kocatıyor. Öyle deme git gel boş. Dava ne ki? Şahitlik. El birbirine yer derdi bize kalır.

Anasının ahretliğini gördü. Birbirlerine ahret bacısı olma sözü vermişlerdi. Evlerine az girmemiş, tuz ekmek yememişti. Elini öptü. Burada ne işin var hayırdır? Deyince ellerini dizlerine vuruşunu, sızlayışını, peş peşe bedduaları sıralayışını duymadan davayı öğrenemedi.

Bakkal Kamil Efendi, bu saatte burada ne yapardı. Dudak büktü. Sabahları Hödük ün fırınından sıcak pide aldıktan sonra peynir zeytin alışları, deftere yazdırışını hatırladı. Nasılsın dedi. Hatır sordu. Sormadan deme dedi. Hırsız davası.

Az ötede Davut Hoca. Allah Allah dedi. Hayretinden. Hocam diyerek eline sarıldı. Burası. Ötesini getiremeden peş peşe cümlesini sabrını zorlayarak dinledi. Camide vaaz nasihat hak kulluk davası. Çekemeyenler devire düzene çatışlar demezmiydi. Ne günler, ne haller. Kıyametin yakınlığı alametleri.

Hasan oğlu Ali. Ayşe kızı Meryem. Duran oğlu Durdu. Mübaşirin tok sesi kulak uğultularını bastırıyor, herkesten kulağının dokunuyordu. Dışarıda kıyasıya kirlenen, boğaz boğaza sarılanlar mahkeme salonunda sakın ama gergin haldeydiler. Bir an hayat olsa diye düşündü. Ama yüzlere bakınca korktu. Yok, yok dedi.

Memiş kahyayı gördü. Memiş böyle dalgındı, dalmıştı. Hele burada karşılaşma olunca tanımadın mı? Ne çabuk unuttun. Komşu dedik ayıp dedik dedi. Araya girdik, baş edemedik, mahkeme kapısına dayandık. Hâkim şahit yazmış. Köpek davası anlayacağın.

Köylüler tarlalarını çeltik vermişler, parasını alamamışlar sıkıştırmışlar, yalvarmışlar. Kafasını gözünü iyice kırmışlar ibiş efendinin. Şimdi topluca ağızlarını kilit açmıyor. Canları sıkın olmalı yanlarında durmadı.

Tahta bacak Memiş ki değişmemiş yine yürüyerek kazaya gelmiş olmalı. Yine ne davası. Boynunu kaşdı. Elindeki şapkasını göğsüne dayadı tahta bacaklı. Güttüğüm davaları aldılar. Gidiş o gidiş. Şimdi tamam tamam dedi.

Hıdır pis bıyıklı sigaradan bıyıkları sararmış. Gene orman davası dedi, içinden. Kucaklaştılar. Gene ormanımı kırdın? He orman ile başım belaya girdi. Peşine bir iki mermi attım. Mahpusta yattım çıktım ormancı vaaz geçti. Devlet vaaz geçmiyor. Olsun diyebildi. Canın sağ olsun

Memiş koşarak avukat bey, avukat bey diye seslenişinden tanıdı. Avukatın önünü keserek bizim dava ne olacak, bu kaçınıcı duruşma, her duruşmada masraf alırım dersin yanına geldi.

Mavi faturacı Hacı Efendi, işi bozulunca mı tefeciye, tefeciden sonra mı iş bozuluptamı cami itilafa düşmüşler. Şimdi mahkeme kapısında. Daha kimleri dolandırmadı. Hepsini saklanıyor. Ciğerleri parçalanıyor, ellerinden çekiniyorlar. Bende seyirlik oldum daha uzatacaktı. Ayrılırken dükkâna da uğra dedi.

Şoför Şaban, çaycı çaylak ile kavgaya tutuşmuşlar. Cipi kahvenin önünde duruyor, müşteri gelmiyor. Çekersin çekemezsin derken birbirine girmeler, kaş göz. Dava daraba Azmi çay içmişti. Çipe binmezimiydi? İkiside suratları yerde, yan yana mübaşirle kapı ağzında hayırdır dedi. Mübaşirin sus işaretiyle uzaklaştı.

Dayısının kızı, oğlu birlikte idi. Üzgündüler, sessiz, yüzlerinden düşen bin parça. Uzaktan komşular, karşı komşular.

Amca çocukları

Eniştelere

Halası, kocası

Teyzesinin kızları

Esnaftan olanlar

Memurlar

İnşaatçılar

Zahireciler

Yüzünü çıkardıkları

Kimi yabancılar

Dışarı çıktığında soluklandı da soluklandı Hükümet bahçeni kırlar gibi geldi. Göğsü inip kalkıyordu.

Komşu

Akraba

Tanıdık

Eş dost

Garip guruba

Esnaf

Köylüler

Yaşlılar

Gençler

Alayını gördü.

Kaldırımsız taşlı ağırlaşan adımları atarken hac avını bekler gibi oradaydı, dururdu onu beklerdi. Hazırdı.

Bak dedi “evlat bütün bunlar düzen kurma davası herkes düzen peşinde kavga düzen için veriliyor. Senin düzenin çoktan bozulmuş çoktan.”Hacının beylik laflarından birini yine dinledi usulca yanına gelip kulağına fısıldarken.

Yolda dalgındı, dapdalgındı.

Hacının “alayı burada, alayı burada” sesleri kulağında kaldı. Ne sevindi, ne sevinemedi bilemedi. Haklıydı bu defa.